

Jestem zmianą, której chcę na Świecie!

Ile planet potrzebujemy?

Opis: Warsztat wprowadzający w tematykę wykorzystania zasobów dla uczniów LO

Cele:

Po zajęciach uczestnicy m.in.:

- wiedzą ile procent wszystkich wód na Ziemi wykorzystuje człowiek i jak wyglądają zasoby wody
- wiedzą jak dokonywać odpowiedzialnych wyborów konsumenckich w kontekście wirtualnej wody

Metody i formy pracy: praca w grupach, praca indywidualna, analiza i interpretacja informacji

Pojęcia kluczowe: wirtualna woda, zmiany klimatyczne

Przebieg zajęć

1. Wprowadzenie

Przywitanie uczestników

Prezentacja prowadzących

Prezentacja celów i programów warsztatu

Prezentacja uczestników

Ustalenie zasad pracy na warsztacie – spisanie kontraktu

2. Woda – czy niebieska planeta zawsze będzie miała ten sam kolor?

Trener mówi, że o Ziemi często mówi się „Niebieska Planeta”. 70% powierzchni planety zajmuje woda. Jednak nie możemy całej tej wody wykorzystać. Do dyspozycji są tylko wody powierzchniowe słodkie, a tych jest zaledwie kilka procent. Zużycie wody jest obecnie tak duże, że i te niewielkie zasoby się kurczą. W niektórych krajach wręcz brakuje wody do picia. Dane dot. zasobów wody przydatne do wprowadzenia:

Jestem zmianą,

której chcę na Świecie!

Woda słona – 97,5%, słodka – 2,5%

Procent ludzi niemających dostępu do wody: 53% - Azja, 38% - Afryka, 3% - Europa, 6% - pozostałe kontynenty

Zużycie wody: rolnictwo – 70%, przemysł – 22%, użytek domowy – 8%

Katastrofy związane z wodą: powodzie – 50%, susze – 11%, głów – 2%, epidemie wywołane przez wodę – 28%, lawiny i osuwiska – 9%.

Zadaniem uczniów jest oszacowanie tych wartości. Pytania do omówienia: Czy coś Was zaskoczyło? Czy mamy wystarczające zasoby wody? Czy wiecie jak wygląda sytuacja wody w Polsce? Czy jest to realny problem?

Emisja filmów dot. wody: „Krótki film o wodzie”, „Pomóż budować studnie i ujęcia wodne”, „Czysta woda” (PAH)

3. Wirtualna woda – skąd przyjeżdża do nas woda?

Trener rozpoczyna ćwiczenie pytaniem „Z czym Wam kojarzy się pojęcie wirtualna woda?”. Następnie trener/ka podkreśla te skojarzenia, które są właściwe. Trener/ka przedstawia pojęcie wirtualnej wody odpowiadając na pytania i poruszając następujące wątki: Czym jest wirtualna woda? Co oznacza?

Średnia zawartość wirtualnej wody w różnych produktach. (Jeden duży banan (200g) – 160 l, Hamburger - 2400 l, Kubek kawy – 140 l, 1 kg ryżu – 3000 l, ziemniak – 25 l, lampka wina – 120 l). Trener rysuje te produkty na flip chartcie, a zadaniem uczniów jest odgadnięcie ile litrów wirtualnej wody w nich się znajduje.

Eksport wirtualnej wody w produktach (np. poprzez import żywności z krajów ubogich w wodę importujemy też wodę, która została zużyta do produkcji tej żywności).

Następnie uczniowie zastanawiają się w jakich etapach cyklu życia produktu wykorzystywana jest wirtualna woda.

Np. produkcja džinsów: produkcja z rolnictwa, pozyskiwania zasobów, przemysł, transport i sprzedaż, użytkowanie, utylizacja. Uczniowie podają przykłady wykorzystania wody na każdym z poszczególnych etapów, a następnie wypracowują pomysły na to, w jaki sposób można by ograniczyć wykorzystanie wody przy produkcji džinsów.

Trener podkreśla kwestie dotyczące odpowiedzialnej konsumpcji – to nasze codzienne wybory mają ogromną moc. Trener odnosi odpowiedzialną konsumpcję do sytuacji krajów Globalnego Południa.

Burza mózgów: Co jeszcze możemy zrobić w kwestii ograniczenia wykorzystania wirtualnej wody? Uczniowie tworzą plan działania zapisując swoje deklaracje, a następnie odczytując je na forum grupy.

Jestem zmianą, której chcę na Świecie!

Emisja filmów: „Virtual water Part 1”, „Virtual water Part 2” (FAO)

Uczniowie za pomocą internetowego kalkulatora lub specjalnej aplikacji obliczają swój ślad wodny.

4. A gdyby tak zabrakło prądu?

Uczniowie dyskutują o tym w jakich codziennych sytuacjach wykorzystują prąd. Następnie uczniowie w grupach zastanawiają się jakie utrudnienia spowodowałoby wyłączenie prądu. W naszym codziennym życiu cały czas wykorzystywana jest energia elektryczna i pewnie trudno byłoby nam sobie wyobrazić życie bez niej.

Podsumowanie: wykorzystanie zasobów a zmiany klimatyczne na świecie. Czy możemy na co dzień ograniczać wykorzystanie zasobów? Czy to wg Was realny problem? Czy bierzemy odpowiedzialność za swoje działania? I czy rzeczywiście możemy wpłynąć na poprawę sytuacji?

5. CO₂ – zmiany klimatyczne na świecie

Trener pyta uczniów jakie gazy cieplarniane znają. Wyjaśnia im, czym są emisje pośrednie i bezpośrednie. Uczniowie – korzystając z listy czynności, do których wykorzystujemy energię elektryczną wygenerowanej podczas poprzedniego ćwiczenia - zastanawiają się, jak dana aktywność wpływa na emisję gazów cieplarnianych, jaki gaz jest emitowany podczas tej czynności oraz czy jest to emisja pośrednia czy bezpośrednia. Wyjaśniają, w jaki sposób dana czynność wpływa na emisję gazów. Na przygotowanym kominie – linijce uczniowie zaznaczają wzrost emisji CO₂ wraz z każdą omawianą czynnością.

Omówienie: Skoro to aktywność ludzi wpływa na emisję gazów i efekt cieplarniany, to również ludzie mogliby wpłynąć na minimalizację tego negatywnego zjawiska. Co można zrobić, by tak się stało? Jak zmniejszyć swój ekoślad? Z jakich czynności uczniowie mogliby zrezygnować, a jakie ograniczyć? Co jeszcze można zrobić?

6. Zakończenie

Refleksje uczestników

Jestem zmianą, której chcę na Świecie!

Materiały:

www.pah.org.pl

http://www.youtube.com/watch?v=HUFFze_DE88

<http://www.youtube.com/watch?v=vzu70hNIRII>

<http://www.youtube.com/watch?v=eoiIXibSw8>

<http://www.youtube.com/watch?v=fzWFmreYOCs>

<http://www.youtube.com/watch?v=SzO7Xbyzehc>

Autorka scenariusza: Magdalena Cylwik

Na bazie dostępnych mu praw, Stowarzyszenie Edukacji Nieformalnej „Meritum” udostępnia scenariusz na wolnej licencji Creative Commons.

Scenariusz jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Stowarzyszenia Edukacji Nieformalnej „Meritum”.

Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej ze pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2013 r.

Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.

Treść licencji dostępna jest na stronie: creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/legalcode